

Vijftiende zondag door het jaar - C

Dt. 30,10-14

Kol. 1,15-20

Lc. 10,25-37

De naaste willen worden van de mens in nood

Wij weten dat de kernboodschap van het christendom luidt: God beminnen en de naaste. Voor de christenen is God: de barmhartige Vader voor ons allen, tegenover Wie wij onze dankbaarheid en wederliefde willen tonen. En zegt Jezus ons nu dat onze dankbaarheid en wederliefde tot die Vader-God alleen écht is, als wij concreet ons naaste beminnen. Dan komt bij ons ook wel eens de vraag op van de wetgeleerde: "Wie is dan wel mijn naaste, die ik moet beminnen?"

De parabel die Jezus dan vertelt, leert ons dat die vraag getuigt van een andere levenshouding dan de christelijke. Vragen "Wie is dan wel mijn naaste, die ik zou moeten beminnen?" is eigenlijk een vraag naar de wettelijke grenzen van de liefde. Het is zich afvragen: "Hoever moet mijn liefde gaan om in orde te zijn met de christelijke moraal? Welke mensen ben ik als christen verplicht te beminnen? Tot hoever gaat dat? Tot en met de kring van mijn familie en vrienden...? of tot en met de mensen van mijn partij...? of van mijn eigen volk...? of tot en met mijn geloofsgenoten...? of tot en met de mensen van mijn ras...? Zeg nu eens, tot hoever precies moet mijn liefde reiken...?" Het is de vraag van iemand die in een sterke positie staat en die meent zelf te kunnen bepalen naar welke anderen hij toegaat en naar welke anderen niet, en die meent zelf te kunnen bepalen wanneer hij die stap zal zetten.

Maar als wij goed geluisterd hebben dan zullen wij gehoord hebben dat Jezus op het einde van de parabel van de barmhartige Samaritaan de vraag eigenlijk helemaal omdraait. Hij vraagt niet: "En wie is nu de naaste van die sterkeren die, één na één, voorbijkwamen op de weg van Jericho?" maar wel: "Wie was de naaste van de gehavende man aan de kant? met andere woorden: Welke van die voorbijgangers heeft "zich als naaste gedragen", heeft "zichzelf tot naaste gemaakt, van die zwakkere langs hun weg?" En daarop luidt het antwoord natuurlijk: diegene die hem barmhartigheid heeft betoond. Volgens Jezus stelt een christen zich dus niet de vraag: "wie is in theorie mijn naaste?", maar wel: "van wie zou ik hier, nu, de naaste kunnen worden?" Dit is het typische van de christelijke liefdadigheid. De parabel van Jezus vraagt ons liefdevol te zijn, niet op het ogenblik en tegenover de persoon door onszelf gekozen, maar tegenover elke mens, die zich aandient in de nood van het ogenblik.

Eigenlijk zegt het christendom dus dat een "wettelijk omschreven" kring van naasten niet bestaat, dat er geen groep mensen kan afgebakend worden, tegenover wie ik als christen verplicht ben liefdevol te zijn, want dat veronderstelt dat er anderen zouden zijn tegenover wie ik niet uitgenodigd ben liefdevol te handelen. Neen, ik kan alleen zelf "naaste worden" door mijn concrete daden van goedheid en zorg, telkens opnieuw onderweg, bij toevallige ontmoetingen, tegenover eender welke mens die in nood verkeert. Deze opvatting heeft geleid tot een eeuwenlange, dienstvaardige inzet van de Kerk en haar caritatieve instellingen tegenover de meest behoeftigen van onze maatschappij: zieken en gehandicapten, berooiden en vluchtelingen. Zij blijft ook vandaag een van de sterke pijlers van ons christendom.

Jezus en Zijn evangelie vraagt van ons dus eigenlijk heel veel. nl. dat wij bij onze dienstbaarheid niet a priori grenzen vastleggen en categorieën mensen uitsluiten. Hij vraagt dat wij ons dagelijks

gedrag zouden laten bepalen, niet door onze vooringenomen standpunten, maar door de kwetsbaarheid van de andere mens op onze weg. Christen-zijn is voortdurend willen uitkijken naar iemand van wie ik de naaste zou kunnen worden, aan wie ik hulp zou kunnen bieden. Ons uitgangspunt is niet ons eigen sterk standpunt, maar de concrete nood van de zwakkere die wij ontmoeten.

Waar vinden christenen de kracht voor zo'n verregaande liefdadigheid? Bij onze eigen ervaring. Als wij eerlijk zijn dan beseffen wij wel dat wij ons eigenlijk niet hooghartig sterk moet wanen, maar dat wij ons het best heel bescheiden en dankbaar voelen. Want, verschillende keren al hebben wij zelf in zwakheid langs de kant van de weg gelegen. En God heeft ons reeds herhaaldelijk Zijn barmhartigheid getoond en nieuwe mogelijkheden geboden. Het is omdat wijzelf al zoveel keren zoveel barmhartigheid van God hebben ontvangen, dat wij ons uitgenodigd voelen om zeer barmhartig te zijn tegenover de mens in nood die wij ontmoeten. De eigenlijke reden van de verregaande christelijk liefdadigheid is altijd de diepe dankbaarheid omdat wij de zorg van God reeds zelf hebben ervaren. Jezus leert ons dus vandaag niet te vragen: "Wie is dan wel mijn naaste en wie niet? Wie moet ik beminnen en wie niet?" maar eerder: "Welke mens in nood kom ik vandaag tegen, die ik dankbaar mag beminnen en concreet helpen, zodat ik zijn naaste kan worden?"

En, wie erop uit is om dag aan dag te proberen de naaste te worden van de behoeftige op zijn weg, in dankbaarheid voor de zelf ontvangen barmhartigheid, die bemint God echt, die de barmhartige Vader is voor allen.

Pater Frans s.j.